

Sammandrag: Branschgranskning av småbarnspedagogik, utbildning och forskning och barometer 2023

Publikationen består av två delar: Branschgranskning och barometer. Branschgranskningen lyfter fram olika typer av statistik. Statistikuppgifterna kommer främst från Statistikcentralens (<http://www.tilastokeskus.fi/>) och OECD:s (<https://stats.oecd.org/>) sammanställningar.

CENTRALA RESULTAT AV BAROMETERN

De övergripande utsikterna för branschen anses ha försvagats oftare än förbättrats under de senaste 12 månaderna. Å andra sidan anser 51 procent av de svarande att de allmänna utsikterna är oförändrade. Utsikterna för de kommande 12 månaderna fortsätter att försämrats.

Ekonomi

Av dem som besvarade enkäten bedömde 38 procent att den totala finansieringen var oförändrad och 38 procent hade också ökat. Allt färre än tidigare tror att finansieringen kommer att öka under de följande 12 månaderna – detta gäller särskilt det fria bildningsarbetet.

Den offentliga finansieringen har utvecklats som förväntat och har i allmänhet bibehållit sin nivå. Också den övriga finansieringen har ökat något som väntat. Förväntningarna på den offentliga finansieringen har försvagats under de följande 12 månaderna inom det fria bildningsarbetet, den grundläggande konstundervisningen och den allmänbildande utbildningen. När det gäller ökningen av den övriga finansieringen är förväntningarna måttliga, med undantag för det fria bildningsarbetet, där man också räknar med en minskning av den övriga finansieringen.

För 36 procent av dem som besvarat enkäten har det senaste bokslutet visat ett överskott, 20 procent ett saldo och ett underskott på 44 procent. Underskott har blivit vanligare över hela linjen. Fram till för ett år sedan fanns det inget dominerande underskott i någon form av utbildning.

Det finns också en pessimism när det gäller saldot för innevarande budgetår. 19 procent av de svarande förväntar sig att överskottet kommer att öka eller att underskottet kommer att minska. 44 procent förväntar sig att underskottet kommer att öka eller att överskottet kommer att minska. Som helhet ser det ekonomiska läget ut att vara svagare än för ett år sedan, vilket förväntades för ett år sedan. Försämringen förväntas också fortsätta. I framtiden ser det ut som om lönsamhetskampen är tydligast inom det fria bildningsarbetet vid sidan av den grundläggande konstundervisningen.

Personlig

35 procent av de tillfrågade rapporterar en ökning av antalet anställda under de senaste 12 månaderna och 17 procent en minskning. Förväntningarna på personaltillväxten under de kommande 12 månaderna är lägre än vad som faktiskt eller förväntades under de senaste 12 månaderna.

Rekryteringsproblem verkar till och med ha blivit något vanligare i båda personalgrupperna jämfört med för ett år sedan. Rekryteringsproblem upplevs i hela landet. Undervisnings-, undervisnings- och forskningspersonalen upplever att rekryteringsproblemen har ökat, särskilt inom småbarnspedagogiken. I båda personalgrupperna väntas rekryteringsproblemen fortsätta inom alla utbildningsformer och i alla delar av landet.

Nybörjarplatser och antalet studerande

Antalet studerande och barn har ökat i 35 procent av organisationen, vilket är 10 procentenheter mindre än för ett år sedan. Antalet studerande har ökat särskilt vid högskolorna. Under de kommande 12 månaderna förväntas antalet studerande och barn vara oförändrat i mindre än hälften av organisationerna.

En tredjedel av alla som svarade på enkäten ser att behovet av nybörjarplatser i deras utbildnings- eller dagvårdsform har ökat under de senaste 12 månaderna, och lika stor andel tror att behovet har ökat under de följande 12 månaderna. Nu finns det ett behov av att öka antalet startplatser mer sällan än för ett år sedan, exkl. yrkesutbildning.

Viljan och beredskapen att öka antalet startplatser är ännu vanligare än vad som behövs och på samma nivå som för ett år sedan. Knappt 80 procent av respondenterna är redo att utöka antalet nybörjarplatser.

Utbildningsexport

Av dem som svarade på enkäten uppgav 17 procent att de sysslar med utbildningsexport. Av dessa hade exporten minskat med 12 procent under de senaste 12 månaderna och med 71 procent hade den ökat. Andelen tillväxtländer har ökat klart och samtidigt har andelen oförändrade minskat. Under de följande 12 månaderna räknar ingen av exportörerna med en nedgång i utbildningsexporten och en ökning på så mycket som 71 procent.

Materialet till barometern har sammanställts med en blankett från privata utbildningsanordnare och anordnare av småbarnspedagogik. Varje organisation har fått en länk. Företrädaren har ombetts att utvärdera den faktiska och framtida utvecklingen (positiv, oförändrad, negativ) utifrån vissa kriterier. Nettotalet har bildats genom att subtrahera andelen negativa recensioner från andelen positiva recensioner. Nettotalet anger alltså skillnaden i procentenheter mellan positiva och negativa skattningar. Den här gången inkom svar från 102 organisationer (cirka 25 %) under veckorna 41–43.

Förutom ovannämnda teman har man i barometern frågat om situationen under den senaste tiden och i den närmaste framtiden gällande samarbete med andra utbildnings- och forskningsorganisationer samt företag och arbetsmarknaden i övrigt och investeringar.

CENTRALA RESULTAT AV BRANSCHGRANSKNINGEN

I slutet av 2022 fanns det 685 aktiva utbildningsanordnare vid 2 999 läroanstalter. Utbildningen sysselsatte 184 000 personer, dvs. 7 procent av de sysselsatta. Privata utbildningsanordnare sysselsätter cirka en tredjedel av undervisningspersonalen.

För närvarande är de offentliga investeringarna i utbildning 5,4 procent i förhållande till BNP och 9,6 procent i förhållande till de totala offentliga finanserna. På basis av statistiken kan man säga att nästan 2,5 miljoner finländare deltar i utbildning varje år som examens- och vuxenstudier. Om man beaktar utbildning som ordnas av andra och mer informella studieformer, såsom enskilda föreläsningar, får över hälften av finländarna utbildning varje år.

År 2021 ansökte 0,6 procent av dem som gick ut grundskolan inte genast. Av dem fortsatte 6,6 procent inte i examensinriktad utbildning. Av de nya studenterna i studentexamen sökte 83 procent en plats i fortsatta studier. 63 procent fortsatte dock inte i examensinriktad utbildning under studentåret. Läsåret 2020/2021 avbröt 6,7 procent av de studerande sina studier och fortsatte inte omedelbart i examensinriktad utbildning.

I slutet av år 2022 hade 3 530 300 personer, dvs. 75 procent, av den befolkning som fyllt 15 år avlagt examen efter grundnivå. Andelen som avlagt examen var oförändrad. År 2022 fanns det 1,5 miljoner personer inom vuxenutbildning – nästan varannan person i åldern 18–64 år.

Högskolornas forskningsutgifter har ökat nästan två och en halv gånger sedan millennieskiftet. Utvecklingen avtog under åren 2010–2016 men vände till tillväxt under 2017. År 2022 uppgick högskolornas forskningsutgifter till 1,9 miljarder euro. Av denna finansiering var 43 procent finansiering från statsbudgeten och 54 procent annan extern finansiering.

Totalt uppgick FoU-utgifterna till 7,9 miljarder euro år 2022. Utgifterna för forskning och utveckling av bruttonationalprodukten var 3,0 procent. År 2022 arbetade 86 936 personer med FoU-uppgifter, av vilka 41 procent arbetade inom högskolesektorn.

I branschgranskningen lyfts de senaste statistiska uppgifterna om bl.a. utbildningsanordnare, finansiering och personal, studerande, tillträde till studierna, studiernas framskridande, de utexaminerades sysselsättning, utbildningsnivå och FoU-verksamhet. Fyra aktuella studier om utbildnings- och forskningsverksamhet lyfts fram.